

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Εθνικού Πάρκου Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Αιτωλικού, Κάτω Ρού και Εκβολών Ποταμών Αχελώου - Ευήνου και Νήσων Εχινάδων

Συνοπτική παρουσίαση του φυσικού χώρου. Συντάκτης : Φ. Περγαντής (Βιολόγος, Οικολόγος M.Sc.)

ΓΕΝΙΚΑ

Η συνολική έκταση της κύριας προστατευόμενης περιοχής, ανέρχεται σε περίπου 250.000 στρέμματα. Τα 2/3 της έκτασης (περίπου 150.000 στρέμματα) καταλαμβάνουν η Κεντρική Λ/Θ, με τη Λ/Θ του Αιτωλικού και με τη Λ/Θ της Κλείσοβας. Οι λιμνοθάλασσες της περιοχής περιβάλλονται από εκτενείς αλμυρόβαλτους (περί τα 35.000 στρέμματα). Στη συνέχεια και προς τη χέρσο συναντάται η γεωργική περιοχή που καλλιεργείται εντατικά από τη δεκαετία του '70. Από νότια και δυτικά γειτνιάζει με τον Πατραϊκό κόλπο - Ιόνιο όπου υπάρχουν σχετικά ρηχές ακτές πλούσιες σε λιβάδια Ποσειδώνιας. Η παρουσία γλυκόβαλτων - καλαμώνων είναι περιορισμένη και εντοπίζεται κυρίως στις θέσεις απορροής των αντλιοστασίων και κάποιων χειμάρρων. Οι λιμνοθάλασσες διαχωρίζονται από τον Πατραϊκό κόλπο με αμμόδεις λουρονησίδες (αμμολουρίδες) με πιο χαρακτηριστική εκείνη της περιοχής «Λούρος», σε τμήμα της οποίας («Γουρουνοπούλες - Παλιοπόταμος») υπάρχει αξιόλογη έκταση αμμοθινών. Επίσης, ένας άλλος βασικός τύπος οικοτόπου που περιλαμβάνεται είναι τα ποτάμια καθαυτά (Αχελώος - Έυηνος) στα οποία διατηρούνται παρόχθιες συστάδες υδρόφιλων δένδρων, κυρίως Ιτιάς, Φτελιάς και Φράξου. Τμήμα του υγρότοπου έχει μετατραπεί σε αλυκές (13.000 στρέμματα) όπου παράγεται περίπου το 80-85 % του Ελληνική αλατιού. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί και η διατήρηση, εντός της καλλιεργούμενης περιοχής, ενός συμπαγούς υδρόφιλου δάσους έκτασης 500 περίπου στρεμμάτων, γνωστού ως «Δάσος Φράξου Λεσινίου». Ένα ακόμα χαρακτηριστικό της εν λόγω περιοχής είναι η ύπαρξη διάσπαρτων λόφων και νησίδων μέσα σε αυτή ή στα όρια της, γεγονός που αυξάνει γενικότερα την ποικιλότητα του όλου οικοσυστήματος. Στην προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνονται και ορισμένα τμήματα του ορεινού τόξου του Αράκυνθου που την περιβάλλει από Β και ΒΑ (φαράγγι Κλεισούρας, φαράγγι Κρεμαστής ή Παλιορόλακκα, Βαράσοβα) καθώς επίσης και το συγκρότημα των νησίδων «Εχινάδες» δυτικά των εκβολών του Αχελώου.

Η περιοχή φημίζεται για την πλούσια ιχθυοπαραγωγή της αλλά και για την ένδοξη ιστορία της (πολιορκία επί τουρκοκρατίας - «έξοδος», φιλελληνισμός, λόρδος Βύρων, κλπ.)

ΧΛΩΡΙΔΑ

Στη χλωρίδα της περιοχής, περιλαμβάνονται αρκετά ενδημικά ελληνικά και σπάνια είδη. Μεταξύ αυτών και τα :

- *Centaurea alba ssp. heldreichii* (Δυτ. Ελλάδα). Βρίσκεται επίσης σε ασβεστολιθικούς βράχους της Βαράσοβας κοντά στη θάλασσα (Κρυονέρι)
- *Centaurea niederii* (Δυτ. Ελλάδα). Βρίσκεται κυρίως στην άμεση και γειτονική περιοχή του Φαραγγιού.
- *Petrorhagia fasciculata* (Δυτ. Ελλάδα). Σπάνιο σε πετρώδη μέρη.
- *Reseda tymphaea*. (Ελλάδα, κυρίως Δυτ.). Επίσης και σε χαλικώδη και βραχώδη μέρη της Βαράσοβας.
- *Stachys parolinii* (Δυτ. Ελλάδα). Επίσης στα ανατολικά τμήματα της Βαράσοβας

- ο *Teucrium halacsyanum* (Δυτ. Ελλάδα) Επίσης και σε Βραχιά της Βαρασοβάς
- ο *Centaurea aetolica*, ενδημικό της περιοχής

ΠΑΝΙΔΑ

Θηλαστικά : Έχουν παρατηρηθεί τουλάχιστον 21 είδη μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Βίδα.

Πουλιά : Έχουν παρατηρηθεί περί τα 290 διαφορετικά είδη πουλιών, από τα οποία τουλάχιστον 70 είδη είναι απειλούμενα και περιλαμβάνονται στο Προσάρτημα (ANNEX I) της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Έχουν παρατηρηθεί 32 από τα 36 ευρωπαϊκά είδη ημερόβιων αρπακτικών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται ο Βασιλαετός, ο Στικταετός, ο Κραυγαετός, το Χρυσάγερακο και ο Ψαραετός. Οι πληθυσμοί αγριόπαπιας κυμαίνονται συνήθως από 20.000 έως 30.000 άτομα. Οι φαλαρίδες από 30.000 έως 40.000 άτομα. Τα παρυδάτια - χαρδριόμορφα κυμαίνονται κατά το χειμώνα γύρω στις 15.000 άτομα. Τα βροχοπούλια ξεπερνούν τα 1.000 άτομα. Ο Λεπτόραμφος Γλάρος διαχειμάζει σε πολλές εκατοντάδες. Επίσης, διαχειμάζουν πλέον περί τις 3.000 φοινικόπετρα και περί τους 200 αργυροπελεκάνους. Στα μεταναστεύοντα είδη περιλαμβάνονται και ο Πορφυροτσικνιάς και η Χαλκόκοτα (εκατοντάδες). Κατά τις μεταναστεύσεις οι τσικνιάδες ξεπερνούν τα 2.000 άτομα. Στα φωλιάζοντα είδη περιλαμβάνονται ο Καλαμοκανάς, το Νανογλάρονο (εκατοντάδες ζευγάρια), το Ποταμογλάρονο, το Γελογλάρονο, η Αβοκέτα, το Νεροχελίδονο και η Πετροτριλίδα.

Ερπετά : Έχουν καταγραφεί 28 είδη (6 χελώνες, 12 σαύρες και 10 φίδια). Σ' αυτά περιλαμβάνεται και η *Elaphe quatuorlineata*.

Αμφίβια : Έχουν καταγραφεί 5 είδη αμφιβίων (3 βάτραχοι και 2 φρύνοι)

Ψάρια : Έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 40 διαφορετικά είδη μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και ορισμένα ενδημικά όπως το Γλανίδι (*Silurus aristotelis*), η Τριχωνοβελονίτσα (*Gobitis trichonica*) και ο Νανογοβιός (*Economidichthys trichonis*).

ΘΕΣΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Η περιοχή, λόγω της μεγάλης οικολογικής της αξίας, πληροί όλα τα κριτήρια ένταξης της στο καθεστώς προστασίας διεθνών συμβάσεων (Βόννης, Βέρνης, Ραμσάρ). Ειδικότερα έχει περιληφθεί στον κατάλογο των «περιοχών Ραμσάρ» και στο δίκτυο NATURA 2000 με κωδικούς GR 2310001 και GR 2310002. Λόγω της ιδιαίτερης ορνιθολογικής της σημασίας έχει καταχωρηθεί και ως ΖΕΠ (Ζώνη Ειδικής Προστασίας για τα Πουλιά). Με την ΚΥΑ 1319/ΦΕΚ 755/20-07-1993 ορίστηκαν για πρώτη φορά ειδικές ζώνες προστασίας, χρήσεις, μέτρα και περιορισμοί (εντός της προστατευόμενης περιοχής). Τον Μάιο του 2006, η περιοχή ανακηρύχτηκε σε Εθνικό Πάρκο με την ΚΥΑ 22306/ΦΕΚ477Δ/31-05-2006. Πρόσφατα ιδρύθηκε και ενεργοποιείται ειδικός Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου που έχει έδρα στο Αιτωλικό (τηλεφ. 26320-22110, 55094, e-mail : fdlmes@otenet.gr).

Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου - Αιτωλικού, Εκβολών Αχελώου - Ευήνου

Εισηγητής : Φ. Περγαντής (Βιολόγος, Οικολόγος M.Sc.)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗΣ

Η συνολική έκταση της προστατευόμενης περιοχής, ανέρχεται σε περίπου 250.000 στρέμματα. Τα 2/3 της έκτασης (περίπου 150.000 στρέμματα) καταλαμβάνουν η Κεντρική Λ/Θ, με τη Λ/Θ του Αιτωλικού και με τη Λ/Θ της Κλείσοβας. Οι λιμνοθάλασσες της περιοχής περιβάλλονται από εκτενείς αλμυρόβαλτους (περί τα 35.000 στρέμματα). Στη συνέχεια και προς τη χέρσο συναντάται η γεωργική περιοχή που καλλιεργείται εντατικά από τη δεκαετία του '70. Από νότια και δυτικά γειτνιάζει με τον Πατραϊκό κόλπο - Ιόνιο όπου υπάρχουν σχετικά ρηχές ακτές πλούσιες σε λιβάδια Ποσειδώνιας. Η παρουσία γλυκόβαλτων - καλαμώνων είναι περιορισμένη και εντοπίζεται κυρίως στις θέσεις απορροής των αντλιοστασίων και κάποιων χειμάρρων. Οι λιμνοθάλασσες διαχωρίζονται από τον Πατραϊκό κόλπο με αμμώδεις λουρονησίδες (αμμολουρίδες) με πιο χαρακτηριστική εκείνη της περιοχής «Λούρος», σε τμήμα της οποίας («Γουρουνοπούλες - Παλιοπόταμος») υπάρχει αξιόλογη έκταση αμμοθινών. Επίσης, ένας άλλος βασικός τύπος οικοτόπου που περιλαμβάνεται είναι τα ποτάμια καθαυτά (Αχελώος - Έυηνος) στα οποία διατηρούνται παρόχθιες συστάδες υδρόφιλων δένδρων, κυρίως Ιτιάς, Φτελιάς και Φράξου. Τμήμα του υγρότοπου έχει μετατραπεί σε αλυκές (13.000 στρέμματα) όπου παράγεται περίπου το 80-85 % του Ελληνική αλατιού. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί και η διατήρηση, εντός της καλλιεργούμενης περιοχής, ενός συμπαγούς υδρόφιλου δάσους έκτασης 500 περίπου στρεμμάτων, γνωστού ως «Δάσος Φράξου Λεσινίου». Ένα ακόμα χαρακτηριστικό της εν λόγω περιοχής είναι η ύπαρξη διάσπαρτων λόφων και νησίδων μέσα σε αυτή ή στα όρια της, γεγονός που αυξάνει γενικότερα την ποικιλότητα του όλου οικοσυστήματος. Στην προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνονται και ορισμένα τμήματα του ορεινού τόξου του Αράκυνθου που την περιβάλλει από Β και ΒΑ (φαράγγι Κλεισούρας, φαράγγι Κρεμαστής ή Παλιορόλακκα, Βαράσοβα) καθώς επίσης και το συγκρότημα των νησίδων «Εχινάδες» δυτικά των εκβολών του Αχελώου.

Η περιοχή, λόγω της μεγάλης οικολογικής της αξίας, πληροί όλα τα κριτήρια ένταξης της στο καθεστώς προστασίας διεθνών συμβάσεων (Βόννης, Βέρνης, Ραμσάρ). Ειδικότερα έχει περιληφθεί στον κατάλογο των «περιοχών Ραμσάρ» και στο δίκτυο NATURA 2000 με κωδικούς GR 2310001 και GR 2310002. Λόγω της ιδιαίτερης ορνιθολογικής της σημασίας έχει καταχωρηθεί και ως SPA. Με την ΚΥΑ 1319/ΦΕΚ 755/20-07-1993 ορίστηκαν για πρώτη φορά ειδικές ζώνες προστασίας, χρήσεις, μέτρα και περιορισμοί (εντός της προστατευόμενης περιοχής). Τον Μάιο του 2006, η περιοχή ανακηρύχτηκε σε Εθνικό Πάρκο με την ΚΥΑ 22306/ΦΕΚ477Δ/31-05-2006. Πρόσφατα ιδρύθηκε και ενεργοποιείται ειδικός Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου.

